Eduskunnan hallintovaliokunta

Lapin poliisilaitoksen asiantuntijalausunto Valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden selonteosta VNS 6/2025 vp

1 Lausuntopyyntö

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Lapin poliisilaitokselta kirjallista asiantuntijalausuntoa Valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden selonteosta VNS 6/2025.

2 Lapin poliisilaitoksen asiantuntijalausunto

Näkemykseni mukaan sisäisen turvallisuuden selonteossa esitetyt kuvaukset toimintaympäristöstä ja selonteon painotukset sekä tavoitteet ovat hyvin perusteltuja.

Keskeistä lainsäädännön sekä viranomaisten resurssien kehittämisessä on, että päivittäisen poliisitoiminnan suorituskyky turvataan. Poliisin perustoiminnan suorituskyky on merkittävässä roolissa sisäisen turvallisuuden ylläpitämisessä. Poliisilla tulee olla riittävät toimivaltuudet ja muu suorituskyky suoriutua niin poliisin päivittäisistä perustehtävistä kuin myös antaa nopea, laadukas ja riittävä vaste kaikkein vakavimpiinkin rikos- ja häiriötilanteisiin niin valvonta- ja hälytystoiminnassa kuin rikostutkinnassakin.

Valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden selonteossa Lapin poliisilaitoksen toiminnan ja toimintaympäristön kannalta erityisen keskeisiä teemoja ovat seuraavat:

1. "*Järjestäytyneet rikollisryhmät vastaavat Suomessa suurelta osin huumausaineiden kaupasta, johon kytkeytyy myös ampuma-aserikollisuutta ja väkivaltaa. Järjestäytyneeseen rikollisuuteen kytkeytyvän väkivallan ennakoidaan yleistyvän ja käyvän aggressiivisemmaksi aseellisen varustautumisen, kiristyvän kilpailun sekä väkivallan käyttöön erityisen alttiiden toimijoiden määrän kasvun myötä*".

   Suomen ja Ruotsin välinen maaraja (länsiraja) sijoittuu kokonaisuudessaan Lapin poliisilaitoksen alueelle. Kyseinen väylä on keskeinen reitti Suomeen salakuljettavan huumausaineen osalta ja toiminta on merkittävästi järjestäytyneiden ulkomaisten ja suomalaisten rikollisryhmien hallussa. Länsirajan ylittävän vakavan rikollisuuden torjunta on Pohjois-Suomen poliisiyksiköiden tulevien vuosien yksi keskeisistä painopisteistä ja edellyttää poliisilta suunnitelmallisten torjuntatoimenpiteiden ja resurssien kohdistamista kyseisen rikosilmiön torjuntaan.

2. *"Sisäisen turvallisuuden viranomaiset ovat ensivaste monissa uhissa aina arkipäivän onnettomuuksista vakaviin turvallisuusuhkiin ja poikkeusoloihin, ja niillä on keskeinen rooli, vastuu ja toimivalta myös sellaisten ulkoisten uhkien torjunnassa, jotka eivät ole sotilaallisia. Lisääntyneen hybridivaikuttamisen myötä on yhä tärkeämpää, että viranomaisilla on kyky ja edellytykset toimia kaikenlaisissa, vaikeastikin ennakoitavissa tilanteissa. Myös sodan uhkaan ja aseellisen konfliktin mahdollisuuteen on varauduttava koko yhteiskunnan toimesta"*.

   "*Suomalaisten viranomaisten vastetta on kehitetty siten, että ne kykenevät torjumaan hybridiuhkia, joita ei tilanteen alkuvaiheessa ole mahdollista tunnistaa valtiollisiksi. Yhteinen tilannekuva tukee hybridivaikuttamisen torjuntaa*".

   Poliisi antaa ensivasteen sellaisten hybridiuhkien ja vihamielisen toiminnan tilanteisiin, joita ei tilanteen alkuvaiheessa ole mahdollista tunnistaa sotilaallisiksi. Tällaisia tilanteita on harjoiteltu viime vuosina muun muassa paikallispuolustusharjoitusten yhteydessä mm. Lapin poliisilaitoksen alueella.

   Lapin poliisilaitoksen toimialue on näkemykseni mukaan erityisen altis mahdolliselle hybridi ja vihamieliselle toiminnalle niin strategisesti tärkeän sijaintinsa (arktinen alue ja pitkä itäraja) kuin myös alueella tapahtuvan Suomen puolustusvoimien ja Suomen liittolaismaiden aktiivisen harjoitustoiminnan ja muun jatkuvasti lisääntyvän sotilaallisen läsnäolon vuoksi.

   Kyseisissä tilanteissa keskeistä on viranomaisyhteistyössä tapahtuva tilanteen tunnistaminen ja etukäteen varmistetut päätöksentekoprosessit, joilla joko aluevalvontalaissa säädetyksi vihamieliseksi toiminnaksi (joka vaarantaa välittömästi ja vakavasti valtakunnan turvallisuutta) tai muuksi sotilaalliseksi toiminnaksi (mahdollinen SOTMP -tehtävä) tunnistetun poliisijohtoisena alkaneen tilanteen suoritus- ja johtovastuu siirretään Puolustusvoimille tai Rajavartiolaitokselle (ALVA-tilanteet).

3. "*Kriittisen infrastruktuurin tahallinen vaurioittaminen on yksi hybridivaikuttamisen keino, johon tulee varautua entistä paremmin*".

   "*Vahingollinen vaikuttaminen kriittiseen infrastruktuuriin voi vaikeuttaa myös viranomaisten toimintaa ja aiheuttaa esimerkiksi huomattavaa avunsaannin pitkittymistä. Viestiliikenteen osalta tulee huomioida myös eri alueiden erilaiset tarpeet, kuten harva-alueiden ja saariston ihmisten avunsaannin vaarantuminen häiriöiden takia*".

   Lapin poliisilaitoksen alue ja sen satama-, raideliikenne- ja tieliikenneinfrastruktuuri ovat kriittisen keskeisessä roolissa niin Suomen huoltovarmuuden kuin sotilaallisen liikkuvuuden kannalta. Poliisilla on keskeinen rooli po. toimintojen turvaamisessa siinä vaiheessa, kuin kyseisiin toimintoihin liittyvään infrastruktuuriin kohdistuu rikos tai sen uhkaa taikka muuta vihamielistä toimintaa. Tähän tehtävään liittyen poliisin henkilöstöresurssit ja muut suorituskyvyt (kalusto, välineet, lainsäädäntö) tulee olla riittävällä tasolla koko valtakunnan kattavasti.

Kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuvan rikollisuuden ja muun vihamielisen toiminnan torjunta edellyttää, että poliisille osoitetaan riittävän henkilöstöresurssin lisäksi mm. tarvittava suorituskyky miehittämättömän ilmailun ja muun drone-toiminnan vastatoimintaan sekä varmistetaan sisäisen turvallisuuden viranomaisten varaviestijärjestelmä.

Vesa Pihajoki, poliisipäällikkö

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 09.02.2026 klo 08:42. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Liitteet

-

Jakelu

Eduskunnan hallintovaliokunta

Tiedoksi

Poliisihallituksen esikunta

Lapin poliisilaitos
Hallituskatu 3 A, 96100 Rovaniemi
kirjaamo.lappi@poliisi.fi
Puhelin 0295 460 321, poliisi.fi